

Укр.мова, 6 клас, 23 травня.

Тема: Повторення. Правопис складних іменників та прикметників.

Хід уроку.

I. Організаційний момент.

II. Повторення вивчених правил.

Пишемо РАЗОМ складні іменники:	
утворені за допомогою сполучних голосних [o], [e]	<i>лісОстен, глибинОмір, землЕтрус</i>
складноскорочені слова	<i>спецзавдання, спортмайданчик</i>
з іншомовними частинами <i>авто-, міні-, супер-, екс-</i> та ін. (див. с. 67–68)	<i>супергерой, мініфутбол, ексчемпіон</i>
дієслово наказового способу + іменник	<i>горицвіт, перекотиполе</i>
кількісний числівник + іменник	<i>шістдесятиріччя, стометрівка</i> АЛЕ: <i>60-річчя</i>
з першою частиною <i>напів-, полу-</i>	<i>напівправда, полумисок</i>
із частиною <i>пів-</i> , яка з іменником становить єдине поняття і НЕ виражає значення половини	<i>півострів, півкуля, півоберт, півзахист, півколо, півмісяць</i> АЛЕ: <i>пів години, пів яблука</i>

Пишемо з ДЕФІСОМ складні іменники:	
утворені з двох самостійних іменників без сполучного голосного; зокрема:	бізнес-план, інтернет-видання, піар-акція, фан-клуб, чар-зілля, фітнес-браслет, хліб-сіль, стоп-кран
• з невідмінюваною частиною	суші-ресторан, караоке-клуб
• протилежні за змістом	купівля-продаж, розтяг-стиск
• назви професій, посад, звань	лікар-еколог, генерал-майор
• проміжні сторони світу	норд-вест, норд-ост
• назви рослин	сон-трава, мати-й-мачуха
• назви казкових персонажів	Вовчик-Братик

III. Практичні вправи.

333 1. Спишіть складні іменники і поясніть їх написання. Позначте орфограму.

Лісосплав, караоке-зал, бізнес-проект, зірвіголова, шестиденка, аерофотозйомка, напівтемрява, онлайн-урок, фітнес-клуб, лікар-окуліст, Зайчик-Побігайчик, експрезидент, мініпекарня, розрив-трава.

355 Спишіть, знімаючи ризик. Підкресліть орфограму, поясніть написання.

Хлібо/під, само/хід, веб/сайт, купівля/продаж, бізнес/план, жовто/цвіт, пів/ящика, м'ясо/рубка, екс/вокаліст, перекоти/поле, норд/ост, двадцяти/річчя, максі/спідниця, лікар/еколог, напів/підвал, крісло/диван, віце/президент, мати/й/мачуха (рослина), штрих/код, сніго/пад, авіа/пошта, авто/страда, інтернет/магазин.

Складні прикметники пишемо

РАЗОМ:	З ДЕФІСОМ:
<ul style="list-style-type: none"> якщо вони утворені від залежних одне від одного слів (від одного слова до іншого можна поставити питання): <i>білогривий</i> (грива яка? біла), <i>водоочисний</i>, <i>двоповерховий</i>; АЛЕ: <i>2-поверховий</i> 	<ul style="list-style-type: none"> якщо вони утворені від рівноправних слів (такі слова можна з'єднати сполучником <i>і</i>): <i>північно-східний</i> (північний і східний), <i>машинно-тракторний</i>, <i>синьо-жовтий</i>
<p>Разом пишемо також прикметники <i>глухонімий</i>, <i>хитромудрий</i>, <i>зловорожий</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> якщо вони означають відтінки кольорів: <i>темно-зелений</i>, <i>ніжно-рожевий</i>; АЛЕ: <i>жовтогарячий</i>, <i>червоногарячий</i> (окремі кольори);
<p style="text-align: center;">ОРФОГРАМА</p> <p>Написання складних прикметників разом і з дефісом</p>	<ul style="list-style-type: none"> якщо вони утворені повторенням того самого слова, поєднанням синонімічних слів або слів з тим самим коренем: <i>білий-білий</i>, <i>старий-престарий</i> з першою частиною військово-, воєнно-: <i>військово-морський</i>; АЛЕ: <i>військовозобов'язаний</i>, <i>військовополонений</i> (іменники)

446 Спишіть прикметники, знявши ризик. Підкресліть орфограму.

Кисло/солодкий, газо/видобувний, овоче/баштанний, блідо/рожевий, військово/морський, машино/будівний, довго/строковий, чорно/морський, чорно/бровий, одно/разовий, тихий/тихесенький, синьо/червоний, право/бережний.

448 I. Утворіть від поданих сполучень складні прикметники й запишіть. Виділіть корені та сполучні голосні. Перевірте написання за словником.

Східні слов'яни, народна поезія, темний і сірий, сільське господарство, заспокоювати біль, навчальний і виховний, сині очі, широкі плечі, чужа земля, удобрювати землю, культурний та історичний, одна сторона, десять років.

народнопоетичний
народно-визвольний
літературно-художній

452 I. Спишіть речення, правильно записуючи слова. Підкресліть складні прикметники як члени речення.

1. І соняшник злото/головий лице за сонцем поверта (*В. Сосяра*). 2. Пили водицю **чисту**, славили б(е,и)резу густо/листу (*А. Малишко*). 3. Три в(е,и)рби зелено/косі повставали понад ставом (*П. Осадчук*). 4. Захеканий, я зупинився посеред біло/рожево/блакитного дня (*М. Стельмах*). 5. Во(г,х)ка б(е,и)резнева ніч неохоче підіймає і зб(е,и)ває набакир червону гостро/верху шапку вогню (*М. Стельмах*). 6. У сіро/блакитних тілах яблунь уже говорила в(е,и)сна, не голосно, але говорила (*М. Вінграновський*).

II. Утворіть форми ступенів порівняння від виділеного прикметника.

IV. Підсумок уроку, домашня робота: повтори ти вивчене про правопис складних іменників та прикметників; виконати запропоновану вправу:

449 Спишіть прикметники, знявши ризик.

Південно/західний, прямо/кутний, високий/високий, хлібо/текарський, синьо/жовтий, жовто/гарячий, мікро/хвильовий,

світло/зелений, тихо/струнний, офіційно/діловий, грузинсько/український, першо/черговий, літературно/музичний, шести/річний, народно/визвольний, західно/український.

Посилання на урок

Наталія Білоус пригласає вас на заплановану конференцію: Zoom.

Тема: Zoom meeting invitation - Zoom Meeting Наталія Білоус

Время: 23 мая 2023 09:00 AM Киев

Подключитесь к конференции Zoom

<https://us04web.zoom.us/j/77658449509?pwd=grZzLNdpNwRkPhbJSVeKy4z59nhaBQ.1>

Идентификатор конференции: 776 5844 9509

Код доступа: 4s4ZAG

